

สรุปผล อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู ซึ่งจำแนก 3 กลุ่มคือ กลุ่มความคิดเห็นแบบอนุรักษนิยม (Conservative) กลุ่มความคิดเห็นแบบเป็นกลาง (Intermediate) และกลุ่มความคิดเห็นแบบก้าวหน้า (Liberal) จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองในด้าน ความคิดเห็นทั่วไป เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ราชการเมือง สถาบันการเมือง และการตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและบทบาททางการเมือง หลักสูตรการสอนทางการเมืองและแหล่งความรู้ทางการเมือง
2. เพื่อเปรียบเทียบ: ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครู ระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง นักศึกษาระดับ ป.กศ. กับ ป.กศ.สูง นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตตัวเมืองกับนอกเขตตัวเมือง
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครูกับพื้นฐานทางการศึกษาของบิตามารดา สภาพอาชีพของบิตามารดา การอบรมเลี้ยงดูของบิตามารดาและพื้นฐานความรู้สึกร่วมมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา
4. เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรและการสอนความรู้ทางการเมืองการปกครองในสถาบันฝึกหัดครู

วิธีการดำเนินการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิทยาลัยครูที่ใช้ในการวิจัย 7 แห่ง ซึ่งเป็นวิทยาลัยครูในเขตภาคกลาง ยกเว้นวิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนนักศึกษาที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากร 728 คน แยกเป็นนักศึกษาระดับ ป.กศ. 364 คน เป็นชาย 182 คน หญิง 182 คน นักศึกษา ป.กศ.สูง 364 คน เป็นชาย 182 คน หญิง 182 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นทางการเมืองขึ้นเอง จำนวน 28 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าของลิเคอร์ท สร้างโดยอาศัยตำราความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองข้อเขียนและวิทยานิพนธ์เป็นแนวทาง และจำแนกแนวความคิดเห็นของนักศึกษา โดยถือคะแนนเฉลี่ยของผลรวมของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามเป็นเกณฑ์ และเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยการทดสอบค่าไคสแควร์ นอกจากนี้ยังได้แสดงร้อยละของนักศึกษาที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนทางการเมืองการปกครองและแหล่งความรู้ทางการเมืองเป็นรายชื่ออีกด้วย

สรุปผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในกลุ่มเป็นกลาง (Intermediate) คิดเห็นร้อยละ 67.11 ของตัวอย่างประชากร กลุ่มความคิดเห็นของนักศึกษาจำนวนรองลงมาก็คือกลุ่มอนุรักษนิยม (Conservative) คิดเห็นร้อยละ 27.47 ของตัวอย่างประชากร สำหรับกลุ่มที่มีความคิดเห็นก้าวหน้า (Liberal) นั้นมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 5.42 ของตัวอย่างประชากร
2. ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง แตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาระดับ ป.กศ. กับระดับ ป.กศ.สูง ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05
4. ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษา ที่มีภูมิลำเนาตั้งอยู่นอกเขตตัวเมือง กับตั้งอยู่ในเขตตัวเมือง มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
5. ระดับการศึกษาของบิดามารดาของนักศึกษามีผลให้ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาแตกต่างกันทางสถิติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
6. อาชีพของบิดา-มารดา ของนักศึกษามีผลให้ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญ .01

7. การเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดา ของนักศึกษามีผลให้ความคิดเห็น
 ทางการเมืองของนักศึกษาแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
8. ความรู้สึกต่อมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษา มีผลให้นักศึกษามีความ
 คิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
9. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนความรู้ทางการเมืองการ
 ปกครอง สรุปผลได้ดังนี้
- 9.1 นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการอบรมสั่งสอนความรู้เกี่ยวกับการ
 เมืองการปกครอง แต่เด็กตั้งแต่ระดับอนุบาลเป็นต้นไป
 - 9.2 นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าความรู้ทางการเมืองการปกครองจะต้องปลูก
 ฝังตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงนักศึกษาระดับสูง
 - 9.3 นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักศึกษาครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยว
 กับการเมืองการปกครองยังไม่ดีพอ
 - 9.4 นักศึกษามีความเห็นว่าเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน
 หลักสูตร ป.กศ. และ ป.กศ.สูง ยังไม่ดีเท่าที่ควร
 - 9.5 นักศึกษามีความเห็นว่าครูควรสนใจการเมืองให้มากขึ้น
 - 9.6 นักศึกษามีความเห็นว่า การให้การศึกษาอบรมทางการเมืองควรให้
 ศึกษามีโอกาสแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองให้มากขึ้น
 - 9.7 นักศึกษามีความเห็นว่า เนื้อหา-สาระของวิชาหน้าที่พลเมืองในระดับ
 ชั้นต่าง ๆ ดีพอเพียงแล้วแต่ควรปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
 - 9.8 นักศึกษามีความเห็นว่า ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมือง การปก
 ครองให้มากขึ้น
 - 9.9 นักศึกษามีความเห็นว่าควรเปิดสอนวิชาการเมืองการปกครองแก่นัก
 ศึกษาครูโดยเฉพาะขึ้น
 - 9.10 นักศึกษามีความเห็นว่าควรเรียนรู้ลัทธิการเมืองหลาย ๆ ลัทธิ
 - 9.11 นักศึกษามีความเห็นว่าควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลัทธิการ
 เมืองแก่ประชาชน ซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายแต่อย่างใด

- 9.12 นักศึกษามีความเห็นว่าการจัดสัมมนาทางการเมืองการปกครอง แก่นักศึกษาครูจะเกิดประโยชน์มากกว่าโทษ
- 9.13 นักศึกษามีความเห็นว่าการเมืองการปกครองในสถาบันฝึกหัดครู ยังมีจำนวนไม่พอเพียงกับการค้นหาความรู้
- 9.14 นักศึกษามีความเห็นว่าการเมืองการปกครองไม่ควรส่งเสริมการจัดอภิปรายเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในสถาบันการศึกษา เพราะจะเกิดความวุ่นวาย
- 9.15 นักศึกษามีความเห็นว่าการเมืองการปกครองควรมีตำราเอกสารความรู้ทางการเมืองการปกครองออกจำหน่ายอย่างกว้างขวาง
- 9.16 นักศึกษามีความเห็นว่าการเมืองการปกครองไม่ควรเชิญวิทยากรที่มีแนวทัศนะแบบอนุรักษนิยมมาบรรยายความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง
- 9.17 นักศึกษามีความเห็นว่าการเมืองการปกครองไม่ควรเป็นคู่มือเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองการปกครองไปสู่ชนบท
- 9.18 นักศึกษาไม่เห็นด้วยกับการเปิดสอนลัทธิคอมมิวนิสต์ให้กว้างขวาง

10. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับแหล่งให้ความรู้ทางการเมืองการปกครอง นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแหล่งที่ให้ความรู้ทางการเมืองแก่นักศึกษามากตามลำดับคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หอสมุด และแหล่งที่ให้ความรู้ทางการเมืองปานกลางคือ ครูอาจารย์ การโต้วาที การปาฐกถา ส่วนแหล่งที่ให้ความรู้ทางการเมืองน้อยได้แก่ ภาพยนตร์ นักการเมือง และพรรคการเมือง

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นทางการเมืองไม่รุนแรงนัก เพราะแนวความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มเป็นกลาง ซึ่งจะมีทั้งลักษณะในแนวอนุรักษนิยมและแนวก้าวหน้าประกอบกัน แต่พิจารณาจากขอมูลที่ได้จะเห็นว่าแม้จะมีแนวความคิดเห็นเป็นกลางแต่แนวโน้มไปทางอนุรักษนิยม ทั้งนี้พิจารณาจาก

ปริมาณของกลุ่มนักศึกษาที่มีความคิดเห็นแบบอนุรักษ์นิยม ซึ่งมีอัตราส่วนมากรองลงไป เมื่อเทียบกับอัตราส่วนของแนวก้าวหน้า ซึ่งอนุรักษ์นิยมมีมากกว่ามากนัก การวิจัยที่พบนี้ย่อมชี้ให้เห็นว่าการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษาในวิทยาลัยครูเท่าที่ผ่านมา เป็นการแสดงออกของนักศึกษาที่มีแนวความคิดเป็นกลาง เป็นผู้ที่มีความคิดต้องการจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างให้เหมาะสมยิ่งขึ้น¹ ซึ่งควรที่จะมอบไปในรูปของการสร้างสรรค์และมีเจตนาที่ดี ทั้งนี้พิจารณาได้จากผลการวิจัยนี้ที่พบว่านักศึกษาครูส่วนใหญ่เป็นผู้มองโลกในแง่ดี (ตารางที่ 12)

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นแตกต่างกันในทางการเมือง พิจารณาจากข้อมูลในตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า นักศึกษาชายมีแนวความคิดเห็นทางการเมืองอยู่ในแนวเป็นกลาง และก้าวหน้ามากกว่านักศึกษาหญิง แต่นักศึกษาหญิงมีแนวความคิดเห็นทางการเมืองในแนวอนุรักษ์นิยมมากกว่าชาย

จากผลการวิจัยนี้เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิจัยของ สถิต จิตตะนาคี² ที่พบว่านักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในด้านความรู้ความเข้าใจของนักเรียน นักศึกษาชายกับหญิงย่อมไม่แตกต่างกัน แต่ในด้านความคิดเห็นทางการเมือง อันเป็นพฤติกรรมที่แสดงผลของความรู้ความเข้าใจนั้น นักเรียนนักศึกษาชายกับหญิงอาจแตกต่างกันได้ แต่ผลการวิจัยนี้คล้ายคลึงกับผลการวิจัยที่รวบรวมโดยแมสเซียลัส (Massialas)³ ที่ว่า เด็กชายสามารถเรียนรู้ทางการเมืองได้เร็วกว่าเด็กหญิง และการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอลเลน (Ellen)⁴ ที่ว่า วัยรุ่นชายและหญิงมี

¹ สวัสดิ์ สุคนธรังษี, เรื่องเดิม, หน้า 150.

² สถิต จิตตะนาคี, เรื่องเดิม, หน้า 52.

³ Byron G. Massialas, เรื่องเดิม, หน้า 125.

⁴ Dunkle Debra Ellen, เรื่องเดิม, หน้า 677-A.

ความแตกต่างกันในเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอุเทน บุญโญ⁵ ที่ว่านิสิตชายมีทัศนคติทางการเมืองดีกว่านิสิตหญิง

3. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาระดับ ป.กศ. กับระดับ ป.กศ.สูง มีความคิดเห็นทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุเทน บุญโญ ที่ว่า นิสิตปีที่ 1 และนิสิตปีที่ 4 มีทัศนคติทางการเมืองไม่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นระดับการศึกษา ไม่น่าจะเป็นตัวกำหนดหรือ มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษา

4. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่อยู่ในเขตตัวเมืองกับนักศึกษาที่อยู่นอกเขตตัวเมือง มีความคิดเห็นทางการเมืองแตกต่างกัน ข้อมูลในตารางที่ 6 แสดงว่า นักศึกษาที่อยู่นอกเขตตัวเมือง มีแนวคิดทางการเมืองเป็นจำนวนมากทั้งสามแนวความคิดเห็น โดยเฉพาะในแนวความคิดเห็นที่เป็นกลางมีมากที่สุด พิจารณาได้ว่า นักศึกษาครุส่วนใหญ่มาจากนอกตัวเมือง

5. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาของบิตามารคาของนักศึกษา มีผลให้ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ แตกต่างจากผลการวิจัยของวรรณวิมล หนีมพานิช⁶ ที่พบว่าความรูความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนไม่เกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิตามารคา

ข้อมูลจากตารางที่ 7 และ 8 จะเห็นได้ว่านักศึกษาที่มีแนวความคิดเห็นทางการเมืองทั้งสามแนวความคิดนั้น ส่วนใหญ่บิตามารคา จะจบการศึกษาระดับ ป.4 ถึง ม.ศ. 3 และระดับการศึกษาของบิตาที่จบมีจำนวนรองลงมาก็คือจบการศึกษาระดับต่ำกว่า ป.4 และระดับการศึกษาของบิตา มารคา ของนักศึกษาที่มีผู้จบน้อยมากคือระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

6. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าอาชีพของบิตามารคาของนักศึกษามีผลต่อความแตกต่าง

⁵อุเทน บุญโญ, เรื่องเกม, หน้า 2.

⁶วรรณวิมล หนีมพานิช, เรื่องเกม, หน้า 38.

กันทางความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษา ซึ่งต่างจากผลการวิจัยของวรรณวิมล ทนิมพานิช⁷ ที่ว่านักเรียนที่บิดา มารดามีอาชีพที่ต่างก็มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน ข้อมูลจากตารางที่ 9 และ 10 จะเห็นได้ว่าบิตามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในลักษณะที่ 1 ได้แก่ กรรมกร ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ และการช่างต่างๆ อาชีพที่บิดามารดา ประกอบรองลงมา ได้แก่ อาชีพลักษณะที่ 2 คือ ค้าขาย ธุรกิจต่างๆ อาชีพที่บิดามารดาประกอบมากเป็นอันดับสามได้แก่อาชีพลักษณะที่ 5 คือ ข้าราชการพลเรือน พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพที่ประกอบน้อยได้แก่ลักษณะที่ 4 คือ ทหาร ตำรวจ และที่น้อยที่สุดคืออาชีพการเมือง

7. ผลการวิจัย แสดงว่าการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนของบิดามารดาของนักศึกษา มีผลทำให้ความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาแตกต่างกัน ข้อมูลในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าเยาวชนได้รับการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนในแนวทางประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งจะเป็นผลดีต่อวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในอนาคต และเป็นการพัฒนาแนวทางประชาธิปไตยให้ดียิ่งขึ้น

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรการสอนความรู้ทางการเมือง การปกครองในวิทยาลัยครู ผลการวิจัยแสดงว่า

- 8.1 ควรให้การอบรมสั่งสอนความรู้ทางการเมืองการปกครองตั้งแต่วัยเด็ก เล็กระดับอนุบาลขึ้นไปจนถึงการศึกษาระดับสูง
- 8.2 นักศึกษาศูนย์ มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองการปกครองยังไม่ได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลความคิดเห็น (ข้อ 17) ที่ว่านักศึกษาศูนย์ควรเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ทางการเมืองการปกครองไปสู่ชนบท ฉะนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับผลความคิดเห็นข้อนี้ควรจะพิจารณาความคิดเห็นที่ว่า

⁷ วรรณวิมล ทนิมพานิช; เรื่องเดียวกัน, หน้า 39.

นักศึกษาคณะครูควรมีความสนใจการเมืองในมากขึ้น(ข้อ 5) กรมการฝึกหัดครูควรปรับปรุงหลักสูตร ป.กศ. และ ป.กศ.สูง ให้มีเนื้อหาสาระทางการเมืองการปกครองเหมาะสมขึ้น (ข้อ 4) และการอบรมสั่งสอนทางการเมืองควรให้ครูศึกษามีโอกาสแสดงบทบาทในสถานการณ์จำลองมากขึ้น (ข้อ 6) ควรปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ข้อ 7) ควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมืองการปกครองให้มากขึ้น (ข้อ 8) ควรเปิดสอนวิชาการเมืองการปกครองแก่นักศึกษาคณะ (ข้อ 9) ควรเรียนรู้อัตถิการเมืองหลาย ๆ ลัทธิ (ข้อ 10) ควรจัดสัมมนาทางการเมืองแก่นักศึกษาคณะ (ข้อ 12) ตำราทางการเมืองการปกครองในสถาบันฝึกหัดครูควรจัดทำให้อ่านเพียงกับการค้นคว้าของนักศึกษา (ข้อ 13)

8.3 นักศึกษามีความคิดเห็นขัดแย้งกันเองบางข้อ เช่น เห็นว่าควรส่งเสริมกิจกรรมทางการเมือง การปกครองให้มากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันนักศึกษาก็มีความเห็นเห็นว่าไม่ควรส่งเสริมการจัดอภิปรายทางการเมืองการปกครองในสถาบันการศึกษา เพราะจะเกิดความวุ่นวาย อาจเป็นเพราะว่านักศึกษส่วนใหญ่มิมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอภิปรายทางการเมือง อันเนื่องมาจากวาทะกรรมเหตุการณ์ย่อย ๆ ว่า เมื่อมีการอภิปรายทางการเมืองครั้งใดมักจะเกิดความวุ่นวายเสมอ

ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันเองอีกส่วนหนึ่งก็คือ นักศึกษามีความเห็นว่าการเมืองการปกครอง (ข้อ 9) ควรเรียนรู้อัตถิการเมืองหลาย ๆ ลัทธิ (ข้อ 10) และควรให้ความรู้เกี่ยวกับลัทธิการเมืองแก่ประชาชน (ข้อ 11) แต่ในขณะเดียวกันนักศึกษาก็ไม่เห็นด้วยกับการเปิดสอนลัทธิคอมมิวนิสต์ (ข้อ 18) ซึ่งความขัดแย้งกันนี้พิจารณาได้ว่าเป็นเพราะนักศึกษามีความต้องการให้สอนลัทธิคอมมิวนิสต์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แต่ถ้ามองรวมกันลัทธิอื่นซึ่งเปรียบเทียบ กันจะเห็นด้วย หรือนักศึกษาอาจมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อลัทธิคอมมิวนิสต์ จึงไม่ต้องการให้มีการสอนอย่างแพร่หลาย

9. ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับแหล่งให้ความรู้ทางการเมืองการปกครอง ผลการวิจัย แสดงว่าแหล่งให้ความรู้ทางการเมืองมากนั้น ตามลำดับ 1-5 ได้แก่หนังสือพิมพ์ วิทยุ หอสมุด การสนทนากับนักการเมือง และการอภิปราย จากผลการวิจัยนี้ แสดงว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ทางการเมืองแก่นักศึกษา เป็นที่น่าสังเกตว่าครูซึ่งมีบทบาทในคานการอบรมสั่งสอนโดยตรง กลับมีอันดับอยู่ในกลุ่มเป็นที่ 8 จึงเป็นสิ่งชี้ให้ครูควรได้พิจารณาบทบาทของตนเองในเรื่องนี้เสียใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับในกลุ่มที่นักศึกษาคิดว่าให้ความรู้ทางการเมืองปานกลางนั้น ครูได้รัขเดือกเป็นอันดับ 1 ซึ่งเป็นที่น่าพอใจในเฉพาะกลุ่มนี้

สำหรับในกลุ่มที่นักศึกษาคิดว่าให้ความรู้ทางการเมืองน้อยนั้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูควร จะอยู่ในอันดับท้าย ๆ แต่ผลปรากฏว่าครูอยู่ในอันดับที่ 4 ซึ่งดูเหมือนจะยาวผลอันดับที่ 8 ในกลุ่มให้ความรู้มากให้เห็นชัดเจนนยิ่งขึ้นว่า ครูอาจารย์ได้ขาดความนิยมเลื่อมใสจากศิษย์ในการให้ความรู้ทางการเมืองการปกครอง ฉะนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูอาจารย์ต้องสร้างคุณค่าของครูให้ศิษย์เกิดความเลื่อมใสมากขึ้น

ขอเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การอบรมสั่งสอนให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครองนั้น ควรจะร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งทางครอบครัว สถาบันการศึกษา ชุมชน ตลอดจนสื่อสารมวลชน การร่วมมือกันจะช่วยให้การปลูกฝังความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองให้ดำเนินไปในรูปแบบ หรือแนวทางที่สอดคล้องกัน จะสามารถแก้ปัญหาอันเกิดจากความสับสนและไม่เข้าใจต่อกันได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะเป็นแนวทางในการปลูกฝังเรื่องการเมืองการปกครองดังนี้ คือ

ขอเสนอแนะต่อครอบครัว

1. ควรจัดระบบการปกครองภายในบ้าน ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตย เช่น มีการปรึกษาหารือในการตัดสินใจกรณีต่าง ๆ ให้แสดงความคิดเห็น ฯลฯ

2. ควรอบรมสั่งสอนให้เด็กในปกครอง เป็นผู้มีวินัยในตนเอง และตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ ตลอดจนคุณสมบัติของพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

3. ควรให้เสรีภาพในการคิด การกระทำบางอย่างที่อยู่ในขอบข่ายอันเหมาะสม

4. ควรฝึกฝนให้เด็กในปกครองรู้จักช่วยตนเอง และมีความรับผิดชอบภาระหน้าที่ โดยที่ทุกคนในครอบครัวนับตั้งแต่บิดามารดากระทำเป็นตัวอย่าง แก่ลูก ๆ ทุกคน

ขอเสนอแนะต่อนักศึกษาคณะ

1. นักศึกษาคณะ ควรสนใจการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มากขึ้น เพราะจะเป็นผู้ที่มีส่วนบทบาทในการอบรมสั่งสอน ให้ความรู้ความเข้าใจการเมือง การปกครองแก่เยาวชนของชาติ

2. นักศึกษาคณะ ควรแสดงบทบาททางการเมือง การปกครองที่อยู่ในขอบเขตของกฎหมาย เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนและผู้อื่น

3. นักศึกษาคณะ ควรค้นคว้าหาความรู้และฝึกฝนตนเอง เกี่ยวกับการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย และเผยแพร่ให้ปรากฏแก่สังคม เช่น การมีส่วนร่วมในสภานักศึกษา การเข้าร่วมชุมนุมกิจกรรมต่าง ๆ

4. นักศึกษาคณะควรมีส่วนร่วมในการปกป้องสิทธิอันชอบธรรมในสังคม โดยเสียสละพินิจที่รอบคอบเหมาะสม

5. นักศึกษาคณะต้องมีวินัยในตนเอง และตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสิทธิและหน้าที่ของตนต่อสังคม

ขอเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู

1. อาจารย์ผู้สอนควรเป็นกันเองกับนักศึกษา และอุทิศเวลาให้แรงงานในความรับผิดชอบอย่างเต็มที่

2. อาจารย์ผู้สอน ควรศึกษาถึงปัญหาความทุกข์ของการของนักศึกษา และร่วมแก้ปัญหาด้วยความเห็นใจและจริงใจ

3. อาจารย์ผู้สอนควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง และกว้างขวาง

4. อาจารย์ผู้สอนควรมีเทคนิคการสอนที่จูงใจนักศึกษา เช่น มีการจัดกิจกรรมประกอบการสอน นำเหตุการณ์ปัจจุบันมาประกอบการสอน

5. อาจารย์ผู้สอนควร เป็นแบบอย่างและอบรมสั่งสอนค่านิยมแนวทางประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ให้นักศึกษาเข้าใจถึงความมีวินัย ความรับผิดชอบ และสิทธิหน้าที่ของตน

6. การสอนควรดำเนินการตามวิธีการแบบประชาธิปไตย เช่น การให้เสรีภาพในการคิด การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกัน การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ฯลฯ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดความเคยชินจนเป็นนิสัย อันเป็นการเรียนรู้ประชาธิปไตยโดยประสบการณ์ตรง

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันการศึกษา

1. การบริหารงานในสถาบันการศึกษา ควรดำเนินการบริหารแบบประชาธิปไตยให้เด็กเห็นเป็นแบบอย่าง โดยมีการแบ่งงานกันทำ มีความรับผิดชอบร่วมกัน มีการเคารพในสิทธิและความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ฯลฯ

2. สถาบันการศึกษาควร เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถาบัน เช่น เลือกตั้งนักศึกษาจำนวนหนึ่ง เป็นที่ปรึกษาต่อฝ่ายบริหารองค์กรนักศึกษา สภานักศึกษา ฯลฯ

3. สถาบันการศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทางการเมือง การปกครองของนักศึกษาที่ไม่ขัดกับกฎหมายของบ้านเมือง

4. ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ควรมีความเป็นผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความยุติธรรมเป็นที่ตั้ง

ข้อเสนอแนะต่อกรมการฝึกหัดครู

1. ควรพิจารณาผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องของมาปรับปรุงหลักสูตรและโปรแกรมการฝึกหัดครูเกี่ยวกับเนื้อหาสาระทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย วิธีการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มของสังคม

2. ควรเผยแพร่วิธีการสอนใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นผลดีต่อการเรียน การสอนทางการเมือง การปกครอง
3. ควรส่งเสริมการวิจัยคนควาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ที่เป็นผลต่อการปรับปรุง หลักสูตร การเรียนการสอนวิชาการด้านนี้
4. ควรจัดสัมมนา อบรมครูอาจารย์ที่รับผิดชอบการสอนเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในสถาบันฝึกหัดครู

ขอเสนอแนะสำหรับผู้ทำการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษา ในวิทยาลัยครูในภาคอื่น ๆ ทั่วประเทศ
2. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษาในสถาบันอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับเดียวกับนักศึกษาในวิทยาลัยครู
3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความคิดเห็นทางการเมืองระหว่าง นักศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู กับนักศึกษาในสถาบันอื่น ๆ
4. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นทางการเมือง ในสาระรายละเอียดด้านต่าง ๆ เช่น ดัชนีการเมือง สถาบันทางการเมือง บทบาททางการเมือง ภาความเห็นในรายละเอียดด้านต่าง ๆ นั้นเป็นอย่างไร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย